KOMUNISTIČKA ZVJERSTVA U HERCEGOVINI

Strahovita zločinstva počinjena su nad hrvatskim narodom u Hercegovini, a posebno nad hercegovačkim franjevcima

Zagreb, 15. ožujka. — Kako je poznato, hercegovački Hrvati katoličke i muslimanske vjeroizpovjesti dali su osobito velike prinose u krvi za obranu hrvatske države. Na svim bojištima, gdje se lije krv za obranu ustaške Hrvatske, nalaze se sinovi naše kršne Hercegovine. Ima slučajeva, da se po sedmero braće bori u jednoj te istoj ustaškoj postrojbi.

S druge strane je poznata pohlepa velikosrba, koja Hercegovinu proglašuje srbskim krajem. Mnogo je toga u prošlosti poduzimano, da bi se istaknuo tobože srbski karakter toga kraja, koji radja čelik Hrvate, i u kojemu je hrvatska sviest uviek bila osobito budna.

Ono što se dogodilo i još dogadja u Hercegovini poslije upada neprijatelja predstavlja jednu od najkrvavijih stranica hrvatske poviesti i ljagu na onima, koji podupiru razbojničke pohode protiv Hrvatske, koju ne će moći nitko ničim izbrisati. Ono što se dogadja i ono što se dogodilo u Hercegovini opovrgava sve krilatice o tobože oslobodilačkoj borbi velikosrbsko-komunističke sprege protiv hrvatskoga naroda.

Porušeni franjevački samostani i ustanove

Iz množtva podataka o užasnim zločinstvima protiv hrvatskoga naroda Hercegovine, u kojoj su stradali u početku borbe s neprijateljem posebno kotari Bileće i Gacko, a sada i zapadni kotari, upozorit ćemo ovdje samo na ono, što je izvršeno protiv katoličke crkve u Hercegovini, a u prvom redu protiv hercegovačkih franjevaca. »Jugoslavenska armija« — tako se danas nazivlju partizanski razbojnici — koja želi pred čitavim svietom dokazati, da tobože osloboadja hrvatske krajeve od njihove vlastite države, pri tome svome »oslobodilačkom« razbojničkom poslu poubijala je sve hercegovačke franjevce, koje je zatekla i porušila gotovo sve franjevačke samostane i ustanove, a u prvom redu zavode na Širokom Briegu. Može li biti jasnijega dokaza, da se tobožnjim oslobadjanjem, koji vrši Beograd protiv hrvatskog naroda i hrvatske države, zapravo sastoji u tome, da se uništi sve što je hrvatsko, a po tome i protukomunističko?

Komunistički napadaji na svećenike

Kraljevski komunisti u Beogradu osjetili su sasvim dobro, da će krvavi hercegovački dogadjaj odjeknuti u čitavoj hrvatskoj i u čitavom svietu i da će to biti, ako ne prvi, a ono svakako jedan od najjačih dokaza, da se tu radi o protuhrvatskom, dakle protunarodnom i protuslobodarskom, velikosrbskom i komunističkom podhvatu. Radi toga je službeni Beograd započeo široko zasnovanu promičbenu hajku protiv bosansko-hercegovačkih franjevaca i katoličkog svećenstva u tim hrvatskim pokrajinama uobće. Oni nazivlju franjevce »zvierima u redovničkoj haljini«. Već sam taj rječnik odaje podrietlo i nakanu tih ljudi.

Nadalje beogradska propaganda tvrdi, da su franjevci na njih pucali i da su samostani bili prave utvrde. Time žele opravdati svoja zlodjela ne samo protiv ljudi, duhovnih lica, nego i protiv crkvenih ustanova. Ne opažaju medjutim, da time u prvom redu priznaju svoja zlodjela, a s druge strane prikazuju u čudnom svietlu čitavu svoju političku djelatnost. Kada bi doista bilo istina, da su katolički redovnici, franjevci pretvorili svoje crkve i zavode u tvrdjave i da su pucali na borce »jugoslavenske armije«, zar to ne bi bilo najbolji dokaz, da su ti »borci« takve zvieri i takvi zlotvori, da su i duhovna lica prisiljena na samoobranu. Zar to nije dokaz, da čitavi narod ima ne samo jedan, nego stotinu i tisuću razloga, da se suprotstavi ljudima, koji se prikazuju njegovim tobožnjim osloboditeljima?

Izgorjelo svetište na Humcu

Medjutim je istina, da su franjevci na Humcu kod Ljubuškoga morali sami gasiti svoju redovničku kuću, koja je bila zapaljena. To je dokaz, da nije ni na kilometre udaljenosti bilo hrvatske vojske, koja bi im sigurno pomagala. Samostan na Humcu zapaljen je topovskom i strojničkom vatrom iz partizanskih zrakoplova. Uz samostan je izgorjelo i glasovito svetište Svetoga Ante. Medjutim je dnevno izvješće partizanskog krugovala objavilo, da je na Humcu zapaljena jedna jako utvrdjena zgrada. Bili su to samostan i svetište Svetoga Ante!

Banditi napadaju franjevca za vrieme sv. Mise

Stara je taktika Beograda, da svoje žrtve prikaže napadačima. Još poznatija je taktika Moskve, da svoje žrtve prikaže zločincima. Beogradski komunisti proglasili su, služeći se starim prokušanim metodama beogradsko-moskovskim, hercegovačke franjevce »zvierima u ljudskoj koži«. Medjutim svaki poznavalac komunističkih metoda iz toga može zaključiti, da su oni sigurno s Hrvatima u Hercegovini postupali zvjerski. I doista, sigurno se znade, da su partizani provalili u selo Izbično i zatekli župnika franjevca, gdje služi nedjeljnu pučku svetu Misu, na kojoj je bilo prisutno nekoliko stotina vjernika i još dva franjevca. Pred očima svih sakupljenih strgli su sa župnika misno odielo ne obazirući se na njegove molbe, da mu dopuste, da bi svršio svetu Misu. Odielo su razkinuli i platno ponieli sa sobom i u isto vrieme su trojicu franjevaca odveli u nepoznatom pravcu. Slično su postupali i s drugom trojicom franjevaca, koje su zatekli u župnoj crkvi u selu Mostarski Gradac. Za svu tu šestoricu franjevaca dao je partizanski krugoval izvješće, da su ih našli sa strojnicama na položaju u selu Knežpolje, koje je udaljeno 6 kilometara od Širokoga Briega.

Takvim i sličnim zvjerstvima služili su se partizani po svim krajevima Hercegovine pače i tamo, gdje nije bilo nikakve borbe, niti je mogla postojati ikakva sumnja u bilo kakvom oružanom odporu, s bilo čije strane, a pogotovo sa strane franjevaca. Dne 31. listopada 1944. borci »jugoslavenske armije« na svome prvom koraku u zapadnu Hercegovinu ubili su u župskom stanu u **Medjugorju** 75-godišnjeg starca fra Križana **Galića**. I sami su se prepali svoga zločinstva, pa su objavili, da je starac franjevac naišao na stražu, da se nije odazvao pozivu stražara i da je tako ubijen. Medjutim se sigurno znade, da je otac Križan Galić ubijen bombom bačenom u njegovu sobu. Partizanski banditi su se u selu Slipčićima, stideći se svoga zločinstva branili, da nisu htjeli ubiti starca, nego mladjega fratra župnika.

Banditi vuku okrvavljenog franjevca po ulicama

Očevidci pripoviedaju, da su vidjeli župnika u Čapljini fra Petra **Sesara**, kako ga partizani vuku iz crkve, gdje su ga zatekli na molitvi i kako ga povlače po ulicama svega okrvavljenog. Prije toga su mu više puta izjavili, da se ne treba ničega bojati. Slično se dogodilo i sa župnikom u selu Ružići fra Zdenkom **Zubcem**, kojega su odveli i strieljali u Ljubuškom, a fra Maksa **Jurčića**, duhovnog pomoćnika na Humcu proglasili su krivim zato, što im nije htio odati izpoviednu tajnu.

Beogradska komunistička propaganda najviše navaljuje protiv **Širokoga Briega**, koji je poznat kao vjersko i kulturno žarište. Ta vika treba prikriti ona zlodjela, koja su počinjena na Širokom Briegu. Velikosrbi su uviek bili kivni na to hrvatsko kulturno žarište u Hercegovini, jer su tamo odgojene čitave generacije, ne samo franjevaca, nego hrvatske inteligencije uobće. Kao prva žrtva velikosrbskoga i komunističkoga biesa kod provale »jugoslavenske armije« na Široki Brieg pala je velika franjevačka klasična gimnazija, koja je podpuno izgorjela. Težko je oštećena i monumentalna crkva, djelo pokojnika fra Didaka Buntića. Druge dvie velike zgrade, samostan i konvikt vanjskih djaka tako su težko opljačkane i uništene, da su neupotrebljive.

Komunistički velikosrbi morali su nekako opravdati ta svoja zločinstva, pa su u tu svrhu ove zgrade proglasili utvrdama. Grabežna umorstva počinjena nad redovnicima morali su opravdati tako, što su proglasili, da su fratre zatekli sa strojnicama na postavima.

Partizanski ljudožderski posao

Istina je, da se sve odigralo na sasvim različit način. Franjevci su, dobro poznavajući »osloboditelje«, pazili da se ne bi dalo povoda takvim i sličnim obtužbama i radi toga su se uklonili s mjesta borbe i potražili zaklon od neprijateljskih zrakoplova na mjestu udaljenom od samostana jedan kilometar. U samostanu su ostali samo starci i bolestnici. Medju njima se nalazio i 80-godišnji fra Marko Barbarić. Eto, to su bili »borci«, za koje komunisti tvrde, da su pucali s prozora, da su ih našli dok su se borili — kako tvrdi beogradski krugoval »iz jako osigurane električne centrale«.

Danas je utvrdjeno, da su partizani, dok su vršili svoj ljudožderski posao na Širokom Briegu zabranili svakome pristup k samostanskim i gimnazijskim zgradama. Nisu htjeli imati svjedoka kod svojih razbojstava i otimačine crkvene i redovničke imovine.

Može se kazati, da su danas u Hercegovini uništeni svi franjevački samostani, a desetci učenih i pobožnih redovnika na zvjerski način poubijani. Od profesorskog zbora na Širokom Briegu, koliko je do sada poznato, nije izbjegao nitko osim nekolicine profesora, koji su se slučajno našli na putovanju izvan Hercegovine.

Bies kraljevskih komunista

Čini se, da je kraljevskim komunistima iz Beograda osobito žao, što nisu mogli uništiti čitav franjevački profesorski zbor sa Širokoga Briega, pa su toj svojoj ljudožderskoj tuzi dali izraza preko svoga krugovala, gdje su preostalu šestoricu profesora započeli napadati, nazivajući ih »ustaškim koljačima« i »gestapovcima«. A kao dokaz za svoju tvrdnju naveli su, da je jedan zarobljeni njemački vojnik izjavio, da je jedan franjevac sa Širokog Briega bio u službi njemačke tajne policije. A gdje na svietu postoji država, u kojoj obični vojnici znadu za službenike tajnog redarstva?

Široki je Brieg imao ovih dana proslaviti svoju 100-godišnjicu. Prije sto godina došlo je na Široki Brieg nekoliko franjevaca i tamo su se pod stoljetnim hrastom dogovorili o svome radu u Hercegovini. Iz njihova kruga su imena fra Didaka **Buntića** i fra Grge **Martića**, poznata daleko izvan granica Hrvatske. Ali nisu oni bili jedini. Stotine franjevaca radili su čitavo stoljeće za Boga i svoj hrvatski narod. I danas dolaze velikosrbski komunisti i velikosrbi da »sude« hercegovačkim franjevcima, da ih kao osloboditelji proglašuju neprijateljima hrvatskoga naroda, neprijateljima slobode, neprijateljima kulture i da ih na ljudožderski način ubijaju, paleći crkve, samostane i kulturne ustanove.

Tko će živ vjerovati u takve obtužbe Beograda?

Uzka povezanost naroda i franjevaca

Medjutim Beograd i dalje uztrajno širi, da su se hercegovački franjevci iznevjerili baštini fra Didaka Buntića, narodnoga pregaoca i dobročinitelja. Medjutim nikada povezanost hercegovačkog i hrvatskog puka sa svojim franjevcima nije bila tako uzka i tako srdačna kao što je danas u ovim težkim danima zajedničkoga stradanja, u težkim danima velikosrbsko-komunističke pljačke i ubijanja. Na drzke obtužbe Beograda, da je pristajanje hercegovačkih franjevaca uz misao hrvatskoga nacionalizma izdaja fra Didaka Buntića, poručujemo, neka se sjete, da je fra Didak umro dva dana nakon što je u Beogradu brpojavno prosvjedovao radi umiranja hercegovačkih mladića, koji su slani negdje u malarične krajeve Macedonije na odsluženje vojničke službe, u onoj istoj »jugoslavenskoj armiji«, koja se posljednjih tjedana iztakla ubijanjem možda onih istih mladića, za koje se zauzimao fra Didak Buntić, a koji su danas otčevi brojnih obitelji. Velikosrbski Beograd se fra Didaku osvećuje uništenjem njegova životnog djela na Širokom Briegu. Da je živ i on bi bio prvi proglašen »zločincem« i »zvieri u fratarskoj mantiji«.

Činjenica, da se kraljevsko-komunistički Beograd gotovo svakoga dana u svojoj propagandi vraća na dogadjaje u Hercegovini podsjeća na zločinca, koji se vraća na mjesto svoga zločinstva. Beograd bi htio pred hrvatskom svjetskom javnosti opravdati svoja zločinstva, ali takvim zlodjelima ne može biti opravdanja. Hrvatska Hercegovina sa svojim popaljenim domovima i razrušenim ognjištima, tisuće grobova ustaških junaka iz kršne Hercegovine, grobovi hercegovačkih redovnika i od požara pocrnjeli zidovi, garišta na Širokom Briegu jesu trajna obtužba pred čitavim svietom i pred priestoljem Svemogućega, koju diže hrvatski narod protiv svih onih, koji se digoše protiv naše slobode i naše države, protiv samoga našega života i obstanka.

Hrvatski katolički svećenici i hrvatski muslimani

Mi Hrvati muslimani možemo se uviek od srdca pridružiti, kada je rieč o nacionalnom radu hrvatskog katoličkog svećenstva. I ova komemoracija, koja se dne 16. ožujka održava u Zagrebu u spomen hrvatskih katoličkih svećenika, koji su izginuli od neprijateljske ruke, od onih istih, koji su klali Hrvate muslimane i njihove dušobrižnike, hodže, imame i mujezine, pokazuje i dokazuje još jedanput više našu nacionalnu povezanost i potrebu da se tiesno i još jače zbližimo i ujedinimo u radu za obranu obće hrvatske slobode i zajedničke nam hrvatske države.

Ja sam tiekom svoga života vrlo uspješno i skladno politički suradjivao s katoličkim svećenicima, iako sam duboko odan svojoj muslimanskoj vjeri, a to nisam nikada i ni pred kim tajio. Moji prijatelji katolički svećenici su to znali, pa im to nije nikada smetalo i oni su često bili gosti moje kuće — pa i najviši crkveni dostojanstvenici u najteža vremena — i bili su od srdca primani u odajama kraj moje kućne džamije, kao što sam i ja bio od srdca priman u župnim dvorovima kraj njihovih crkava.

Mi smo suradjivali otvoreno i pošteno. Mi smo dogovorno usklađivali naše rieči i naša djela, kojima smo nastupali, kako pred Hrvatima muslimanima tako i pred Hrvatima katolicima. A i kad se nismo unapried dogovorili, naše rieči i naša djela nisu dolazila u sukob, nego su se popunjavala, jer su izlazila iz iste hrvatske duše, koja uviek jednako misli i postupa, kad se radi o obće narodnom poslu.

Značajno je, da su kod nas u Bosni sukobi i nesuglasice dolazile baš od onih laičkih elemenata s jedne i druge strane, koji se nisu baš odlikovali osobitom privrženošću vjeri, koji nisu bili česti gosti crkve ni džamije, dok su baš vjerski jače nastrojeni ljudi i s jedne i druge strane bili oni, koji su gradili mostove i pripoviedali suradnju u obće narodnom pogledu, a snošljivost sa štovanjem u vjerskom pogledu.

„Nama je žao prolivene krvi i na jednoj i na drugoj strani, ali kada je već prolivena, drago nam je to, da je uz prolivenu krv svoga naroda pala i s katoličke i s muslimanske strane i krv njihova svećenstva. Vjera, kojoj su oni, i jedni, i drugi, služili kao prvi sluge, slat će molitve Svevišnjemu, da pogleda i na ovu prolivenu krv, pa će našem napaćenom hrvatskom narodu donieti mir i slobodu u našoj Nezavisnoj Državi Hrvatskoj.

ZA POGLAVNIKA I DOM SPREMNI!

ADEMAGA MEŠIĆ,

Doglavnik i državni viećnik

POGINULO 705 ODMETNIKA U PODRUČJU KRBAVSKOG POLJA

Zaplienjena ogromna količina oružja

Zagreb, 15. ožujka

Na **Drnii i u Sriemu** osim mjestne topničke vatre za uznemirivanje, nije bilo važnijih dogadjaja.

Prigodom juče javljenog odbacivanja neprijatelja preko **Drave** iztočno od Pitomače pretrpio je neprijatelj gubitke od 44 poginulih (od toga 41 Bugarin) i 2 zarobljena. Veći broj neprijateljskih vojnika utopio se u **Dravi** prigodom povlačenja. Zaplienjeno: 2 protuoklopna topa, 8 strojnica, 3 strojosamokresa, 13 pušaka, strieljivo i oprema.

U području **Jastrebarskog** razbijen je jedan neprijateljski povoz, te zaplienjeno strieljivo i 11 neprijateljskih vojnika poginulo.

U podhvatu od 1. do 11. III. polučile su naše postrojbe u **Lici** unatoč težkih zemljištnih uvjeta, djelomično u žestokim borbama, velik uspjeh protjeravši neprijatelja iz područja **Krbavskog Polja**. Dok naši gubitci iznose samo 34 poginula vojnika, neprijatelj je izgubio 705 poginulih, 66 zarobljenih i 71 prebjeglog, te plien od: 12 topova 7,5 cm, 6 protuoklopnih topova, 1 protuzrakoplovni top, 13 bacača, 51 strojnica, 14 strojosamokresa, 211 pušaka, velike količine strelljiva, razprsnog tvoriva, različitih vozila, te ostale ratne opreme i hrane. Uništeno je više skladišta, koja se nisu mogla odpremiti.

U području **Udbine** protjerana je jedna neprijateljska skupina uz gubitke od 21 poginulog i 4 zarobljena neprijateljska vojnika, dok su jugozapadno od ovog mjesta odbijena tri noćna neprijateljska napadaja u jakosti sati.

U borbama prošlih dana južno od **Ivan Sedla** izgubio je neprijatelj 77 poginulih 33 ranjena i 23 zarobljena, dok je zaplienjeno 8 strojopušaka i 45 pušaka.

U području **Podromanije** odbijeni su noćni neprijateljski napadaji uz 53 poginula i 16 zarobljenih neprijateljskih vojnika.

U dolini **Bosne** nije bilo važnijih dogadjaja.

Neprijateljsko zrakoplovstvo napalo je predgradje **Zagreba**, te medju inim teško oštetilo bolnicu za duševne bolesti, gdje ima i žrtava.

Poplevke slovačkih Hrvata na hrvatsko-slovačkoj akademiji

Zagreb, 15. ožujka

Na jučerašnoj akademiji, održanoj u dvorani Saveza stalških postrojbi u proslavu slovačkog državnog blagdana, bile su iza predavanja dra Andrića o slovačkim Hrvatima odpjevane i popievke, koje pjevaju Hrvati u Slovačkoj i to iz Hrvatskoga Groba »Oj javore« i »Ta hrvatska veža«, harmonizirane od Božidara Širole, a iz Devinskog Novog Sela »Novoselske divojke«, »Kad pogledam gore« i »Pozdraven budi Horvat«, harmonizirane od J. Andrića. Pjevao ih je tenorista Petar Kopunović uz pratnju Ade Vrhovnik Dietrich. Te su popievke liepo pokazale, kako je hrvatski osjećaj kod naših slovačkih Hrvata liepo sačuvan i u njihovu glasbenom izražaju, koji, kao što je i razumljivo, nije ostao netaknut od slovačkog glasbenog utjecaja. Kako saznajemo, te će popievke slovačkih Hrvata biti izdane i tiskom u nakladi Hrvatsko-slovačkog družtva, što će svakako biti vriedna glasbena tekovina na polju hrvatske pučke popievke.